

CK.0000077219

HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

ĐOÀN HỮU NAM

THỔ PHỈ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LIÊN HIỆP CÁC HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT VIỆT NAM
HỘI VĂN HỌC NGHỆ THUẬT CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM

ĐOÀN HỮU NAM

THỔ PHỈ

Tiểu thuyết

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

**ĐỀ ÁN BẢO TỒN, PHÁT HUY GIÁ TRỊ
TÁC PHẨM VĂN HỌC, NGHỆ THUẬT
CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ VIỆT NAM**

Cố vấn Ban Chỉ đạo: Nhà thơ Hữu Thịnh

Chủ tịch Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

BAN CHỈ ĐẠO

1. Nhà văn Tùng Điền (Trần Quang Điền) *Trưởng ban*
2. Nhà nghiên cứu, TS. Đoàn Thanh Nô *Phó Trưởng ban Thường trực*
3. TS. Trịnh Thị Thủy *Phó Trưởng ban*
4. Nhạc sĩ Nông Quốc Bình *Ủy viên kiêm Giám đốc*
5. GS.TS. Nguyễn Xuân Kính *Ủy viên*
6. PGS.TS. Lâm Bá Nam *Ủy viên*
7. ThS. Vũ Công Hội *Ủy viên*
8. ThS. Phạm Văn Trường *Ủy viên*
9. ThS. Nguyễn Nguyên *Ủy viên*
10. ThS. Nguyễn Ngọc Bích *Ủy viên*

Giám đốc

Nhạc sĩ Nông Quốc Bình

LỜI GIỚI THIỆU

Ủy ban toàn quốc Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam là tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, thành viên của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, mái nhà chung của các Hội Văn học nghệ thuật cả nước. Liên hiệp gồm 74 tổ chức thành viên với trên 45.000 hội viên là văn nghệ sĩ thuộc các Hội Văn học nghệ thuật chuyên ngành Trung ương và các Hội Văn học nghệ thuật tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, trong đó có Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trải qua gần 25 năm hình thành và phát triển, đến nay Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam đã có hơn một nghìn hội viên, trong đó gần 600 hội viên là người dân tộc thiểu số hoạt động tại 34 tổ chức cơ sở và các chi hội, tỉnh thành hội trong cả nước. Trong giai đoạn từ năm 1999 đến nay, được sự quan tâm của Đảng và Nhà nước, đã có hàng nghìn công trình, tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam được sưu tầm, nghiên cứu, biên dịch, sáng tạo.

Bộ sách này là một phần của Đề án “Bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam”, với mục tiêu là thực hiện chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước nhằm bảo tồn, phát huy giá trị tác phẩm văn học, nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam; quảng bá di sản văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam với bạn bè thế giới; góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, thúc đẩy tiến trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bổ sung nguồn tài liệu phục vụ công tác giảng dạy, nghiên cứu, trao đổi, giao lưu và phát triển văn hóa giữa các tộc người, nhân dân trong và ngoài nước, với cộng đồng quốc tế.

Bộ sách là kết quả từ kho tài liệu hàng nghìn công trình, tác phẩm đã được nghiên cứu, sưu tầm, biên dịch, sáng tạo qua nhiều thế hệ tác giả, nghệ nhân, hội viên của Hội Văn học nghệ thuật các Dân tộc thiểu số Việt Nam.

Trong quá trình thực hiện bộ sách, Ban Chỉ đạo mong nhận được góp ý của quý bạn đọc gần xa.

TM. BAN CHỈ ĐẠO
TRƯỞNG BAN

Nhà văn Tùng Điền
Phó Chủ tịch Thường trực

Liên hiệp các Hội Văn học nghệ thuật Việt Nam

I.

Buổi lễ cấp sắc cho Triệu Phú Vương, con trai cả của Chủ tịch xã Sín Chải Triệu Tá Dùn đang vào giây phút quyết định. Căn nhà hai mươi một gian chật như củi bó, người đến dự lễ có hoàn cảnh khác nhau, lý do khác nhau song tất cả đều nín thở dồn tâm nguyện vào người chịu lễ.

Trong khói hương nghi ngút, tiếng trống trầm hùng, tiếng chiêng chập cheng huyền bí, tiếng kèn lạnh lót thúc quân xung trận, tiếng tù và đánh thức rừng núi, tiếng xúc xắc sôi động, dưới sự điều khiển của thầy Sùng Peng, ba thanh niên trang phục theo nghi lễ của người được phong sắc đến đứng trước bàn thờ đợi lệnh.

Cùng lúc, thầy Khôi Cháo cuộn ba tờ tranh thờ thần dựng tựa trên cái bàn kê sát vách, Triệu Phú Vương nhắm mắt, quay lưng, lùi lại ba bước, đưa tay ra đằng sau run run sờ vào bức tranh thần.

Người họ Triệu đứng tim.

Người Dao Sín Chải đứng tim.

Thành hay không thành? Số phận của người chịu lễ ra sao? Người Dao đỏ nơi đây trông cậy được ở người thanh niên này thế nào? Tất cả đều ở phút giây định mệnh đang chờ đợi.

Ba bức tranh thờ thần mà người thụ lễ sắp bắt, bức nào cũng có thần tài phù trợ? Thần *Thài vẫy* - Vị thần của sự bình yên, khiêm nhường, nín nhịn, coi trọng việc học hành thành đạt. Ở đâu có thần *Thài vẫy* hiển linh ở đó có quân sư tài giỏi, thông hiểu lý lối, chữ nghĩa. Người quân sư đó có thể dẫn dắt tộc người ra khỏi những rắc rối trên đời, tạo dựng cho rừng, cho núi, cho con người cuộc sống bình yên, giữ cho con suối, dòng sông xuôi về tận biển. Thần *Zông tàn* - Vị thần dũng mãnh có thể đối mặt với cái ác, với thiên nhiên hung dữ. Người Dao coi mình là *kềm mền ton* (người ở rừng), trời định cho người Dao lấy núi làm chỗ chớ che, lấy rừng làm nguồn sống. Cha núi cho người Dao điếm tựa, mẹ rừng cho người Dao nguồn sữa. Mẹ cha nâng đỡ, nuôi nấng người Dao từng ngày song cũng thử thách người Dao từng bước. Có thần *Zông tàn* phù trợ là có những con người mạnh như hổ, khéo như báo, nhanh như hươu nai đủ sức, đủ khéo léo chống chọi với gió mưa, thú dữ. Có thần *Zông tàn* phù trợ là có những vị tướng tài cầm quân đánh giặc bảo vệ được bản làng. Nhưng trong lúc thời thế như nôi thăng cô đang sôi; thú to, thú nhỏ gằm ghè; tranh giành, cướp